

Załącznik nr 1 do SIWZ dla zadania:
Wykonanie ekspertyz przyrodniczych dla obszarów Natura 2000: Dębniańskie Mokradła PLH020002, Dolina Łachy PLH020003, Kościół w Konradowie PLH020008, Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010, Dobromierz PLH020034, Biała Łądecka PLH020035, Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039, Irysowy Zagon koło Gromadzina PLH020051, Ostoja nad Bobrem PLH020054, Góry Orlickie PLH020060, Dzika Orlica PLH020061, Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066 w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0191/16, pn.: „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

I. Opis przedmiotu zamówienia

1. Przedmiot zamówienia obejmuje opracowanie ekspertyz przyrodniczych na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony oraz uwarunkowaniach ich ochrony dla 12 obszarów Natura 2000, w szczególności:
 - 1) sporządzenie harmonogramu prac terenowych;
 - 2) wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej przedmiotu ochrony ww. obszaru Natura 2000 z wyłączeniem terenów położonych na gruntach znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (na terenie wskazanym w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000);
 - 3) sporządzenie ekspertyz przyrodniczych składających się z:
 - a) raportu z prac terenowych z uwzględnieniem:
 - metodyki prowadzonych badań,
 - kart obserwacji siedlisk przyrodniczych lub gatunków oraz zdjęć fitosocjologicznych,
 - dokumentacji fotograficznej zinwentaryzowanych siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk,
 - wskazania lokalizacji miejsc, w których stwierdzono poszczególne gatunki zwierząt lub siedliska przyrodnicze,
 - podsumowania wyników prac terenowych,
 - b) poprawnie wypełnionego Szablону dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie przedmiotów ochrony objętych inwentaryzacją z uwzględnieniem:
 - oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego,
 - identyfikacji i opisu istniejących i potencjalnych zagrożeń,
 - ustalenia celów działań ochronnych,
 - ustalenia działań ochronnych, w tym monitoringu stanu i monitoringu realizacji celów działań ochronnych,
 - propozycji zmian Standardowego Formularza Danych, zwanego dalej „SDF” i zmian granic obszaru Natura 2000 wraz z uzasadnieniem – w zakresie przedmiotów ochrony objętych inwentaryzacją;
 - c) danych przestrzennych w postaci cyfrowych warstw informacyjnych (GIS);
 - d) map tematycznych.

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

2. Zamówienie obejmuje opracowanie ekspertyz przyrodniczych dla następujących obszarów Natura 2000:

- 1) Dębnińskie Mokradła PLH020002,
- 2) Dolina Łachy PLH020003,
- 3) Kościół w Konradowie PLH020008,
- 4) Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010,
- 5) Dobromierz PLH020034,
- 6) Biała Łądecka PLH020035,
- 7) Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039,
- 8) Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH02051,
- 9) Ostoja nad Bobrem PLH020054,
- 10) Góry Orlickie PLH020060,
- 11) Dzika Orlica PLH020061,
- 12) Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066.

3. Przedmiot zamówienia podzielony jest na 11 następujących zadań częściowych:

1) zadanie N1_S - opracowanie ekspertyzy siedliskowej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066		
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	5,5 ha	2018-2019
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	54,5 ha	
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	60,4 ha	
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	2,6 ha	

2) zadanie N2_S – opracowanie ekspertyzy siedliskowej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Ostoja nad Bobrem PLH020054		
3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	153,73 ha	2018

3) zadanie N3_S – opracowanie ekspertyzy siedliskowej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039		
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	89 ha	2018
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)		

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

4) zadanie N4_T – opracowanie ekspertyzy teriologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Dolina Łachy PLH020003		
1335 suseł moręgowany <i>Spermophilus citellus</i> (<i>Citellus citellus</i>)	33 ha	2018

5) zadanie N5_T – opracowanie ekspertyzy teriologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066		
1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	3,4 ha	2018-2019

6) zadanie N6_Ch - opracowanie ekspertyzy chiropterologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Kościół w Konradowie PLH020008		
1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	1 ha	2019

7) zadanie N7_I - opracowanie ekspertyzy ichtiologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010		
1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	6,3 ha	2018
1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>		
Biała Łądecka PLH020035		
1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	38,3 ha	2018

8) zadanie N8_I - opracowanie ekspertyzy ichtiologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Ostoja nad Bobrem PLH020054		
1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	220 ha – wytypowane stanowiska	2018
Dębniańskie Mokradła PLH020002		
5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	117,6 ha	2018
1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>		

9) zadanie N9_E - opracowanie ekspertyzy entomologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Dobromierz PLH020034		
6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	1 ha	2018
Góry Orlickie PLH020060		
6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	58 ha	2018

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

6179 modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>		
Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051		
1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	5 ha	2018-2019
1074 barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>	5,8 ha	

10) zadanie N10_E - opracowanie ekspertyzy entomologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Dolina Łachy PLH020003		
1074 barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>	17,2 ha	2019

11) zadanie N11_E – opracowanie ekspertyzy entomologicznej

Przedmiot ochrony	Powierzchnia objęta inwentaryzacją	Termin badań
Dzika Orlica PLH020061		
6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	539,7 ha	2018-2019
1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>		

II. Podstawa opracowania ekspertyz przyrodniczych

1. Ekspertyzy przyrodnicze mające na celu uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony należy sporządzić na podstawie:
 - 1) wyników badań terenowych przeprowadzonych przez Wykonawcę w ramach realizacji zamówienia na 100 % powierzchni wskazanej w cz. I ust. 3,
 - 2) dokumentacji planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Dębniańskie Mokradła PLH020002, Dolina Łachy PLH020003, Kościół w Konradowie PLH020008, Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010, Dobromierz PLH020034, Biała Łądecka PLH020035, Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039, Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH02051, Ostoja nad Bobrem PLH020054, Góry Orlickie PLH020060, Dzika Orlica PLH020061, Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066,
 - 3) podręczników metodycznych siedlisk i gatunków opracowanych na potrzeby monitoringu gatunków zwierząt i siedlisk przyrodniczych Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, zwanego dalej „PMŚ GIOŚ”, dostępnych na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (<http://siedliska.gios.gov.pl>).
2. Zamawiający prześle Wykonawcy po podpisaniu umowy w wersji elektronicznej na płycie/płytkach CD/DVD:
 - 1) zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000,
 - 2) dokumentację planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wraz z danymi przestrzennymi,
 - 3) materiały o charakterze katastralnym powstałe na potrzeby Land Parcel Identification System,
 - 4) ortofotomapy lotnicze z zasobów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Anaglif) z lat 2013-2015,

- 5) dane ewidencyjne pozyskane z poszczególnych Powiatowych Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (działki ewidencyjne i użytki gruntowe).
3. Zakres prac należy wykonać zgodnie z:
- 1) art. 28 ust. 10 pkt 2-4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142 ze zm.),
 - 2) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.) zwanym dalej „Rozporządzeniem”,
 - 3) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1945 i z 2017 r. poz. 3919),
 - 4) zarządzeniem nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 31 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łachy PLH020003 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5582),
 - 5) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kościół w Konradowie PLH020008 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2865 i z 2016 r. poz. 4299),
 - 6) zarządzeniem nr 25 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6246),
 - 7) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromierz PLH020034 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2341),
 - 8) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Biała Łądecka PLH020035 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1686),
 - 9) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1688 i 4503 i z 2018 r. poz. 1048),
 - 10) zarządzeniem nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5014 i z 2016 r. poz. 4336),
 - 11) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 23 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 3942 i z 2016 r. poz. 2723),
 - 12) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Orlickie PLH020060 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2814),
 - 13) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzika Orlica PLH020061 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2342),

- 14) zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4021 i z 2016 r. poz. 2640),
 - 15) innymi aktualnymi na dzień odbioru przedmiotu zamówienia aktami prawnymi dotyczącymi przedmiotu zamówienia.
4. W przypadku zmiany ww. aktów prawnych w trakcie realizacji umowy Wykonawca uwzględni te zmiany w wersji ostatecznej dokumentu.

III. Zakres opracowania ekspertyz przyrodniczych i danych GIS:

1. Opisanie metodyki prowadzonych badań zgodnej z metodyką PMŚ GIOŚ.
2. Wskazanie lokalizacji siedlisk przyrodniczych lub stanowisk gatunków zwierząt i ich siedlisk z uwzględnieniem:
 - 1) działek ewidencyjnych (wraz z podaniem obrębu ewidencyjnego i gminy), w obrębie których stwierdzono poszczególne płyty siedlisk przyrodniczych lub stanowiska gatunków zwierząt i ich siedlisk (w przypadku nietoperzy lokalizację miejsc podać z podziałem na miejsca rozrodu, bytowania i hibernacji),
 - 2) współrzędnych geograficznych w układzie PL-1992,
 - 3) powierzchni płatów siedlisk przyrodniczych lub powierzchni siedlisk gatunków zwierząt w obszarze objętym inwentaryzacją, którą należy zestawić z całkowitą powierzchnią siedlisk przyrodniczych lub powierzchni siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000. Wykonawca przedstawi informacje w Szablonie dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, zwanym dalej „Szablonem” (pkt 1 Szablonu), który stanowi załącznik A.
 - 4) przybliżonej liczebności populacji zwierząt (w przypadku nietoperzy liczebność populacji podać z podziałem na populację osiadłą/migrującą, rozrodczą/zimującą) w obszarze objętym inwentaryzacją, która należy zestawić z całkowitą liczebnością populacji zwierząt. Wykonawca przedstawi informacje w Szablonie (pkt 1 Szablonu).
Wykonawca przedstawi ww. informacje w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.
3. Wskazanie i opisanie lokalizacji miejsc istotnych dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt i ich siedlisk.
Wykonawca przedstawi ww. informacje w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.
4. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego - przeprowadzona zgodnie z zapisami cz. IV. Ocena stanu przedmiotów ochrony. Wykonawca dokona oceny stanu przedmiotów ochrony na Szablonie (pkt 2 i 2a Szablonu).
Wykonawca przedstawi ww. informacje wraz z lokalizacją wykonania zdjęć fitosocjologicznych w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.
5. Zidentyfikowanie, opisanie i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń zgodnie z zapisami cz. V. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. Wykonawca dokona identyfikacji, opisanie i oceny zagrożeń na Szablonie (pkt 3 Szablonu).
Wykonawca przedstawi ww. informacje w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.
6. Ustalenie celów działań ochronnych zgodnie z cz. VI. Cele działań ochronnych. Wykonawca ustali cele działań ochronnych na Szablonie (pkt 4 Szablonu).
7. Ustalenie działań ochronnych, w tym monitoringu stanu i monitoringu realizacji działań

ochronnych, wynikających z ustalonych celów działań ochronnych zgodnie z cz. VII. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. Wykonawca określi odpowiednie działania ochronne na Szablonie (pkt 5 Szablonu).

Wykonawca przedstawi ww. informacje w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.

8. Przygotowanie propozycji projektu zmian SDF obszaru i jego granic w zakresie przedmiotów ochrony objętych inwentaryzacją zgodnie z cz. VIII. Aktualizacja Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wykonawca przedstawi propozycję zmian SDF obszaru i jego granic na Szablonie (pkt 6 Szablonu).

Wykonawca przedstawi proponowaną korektę granicy w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.

9. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej badanych przedmiotów ochrony - nie mniej niż dziesięć fotografii każdego siedliska przyrodniczego / gatunku zwierzęcia i jego siedliska objętego inwentaryzacją.
10. Wykonanie map tematycznych:
- 1) stanowisk i obszarów występowania siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt oraz ich siedlisk objętych inwentaryzacją;
 - 2) zagrożeń istniejących i potencjalnych;
 - 3) działań ochronnych;
 - 4) miejsc lub powierzchni przeznaczonych do monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.

IV. Ocena stanu przedmiotów ochrony

1. Ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego - należy przeprowadzić na podstawie posiadanej przez Wykonawcę wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań i badań terenowych zgodnie z metodyką monitoringu PMS GIOŚ.
2. Jeżeli Wykonawca posiada nowsze i udokumentowane dane i informacje inne niż te zawarte w SDF-ie i dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 w odniesieniu do siedlisk i gatunków objętych inwentaryzacją, dane te, w połączeniu z wynikami badań terenowych w ramach prowadzonej inwentaryzacji, mogą posłużyć do wyłączenia siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Propozycja wyłączenia siedliska przyrodniczego lub gatunku chronionego z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 musi zostać udokumentowana informacjami i danymi naukowymi, które potwierdzą, że popełniono błąd w SDF-ie w zakresie identyfikacji przedmiotów ochrony i ich oceny albo nastąpił zanik gatunku lub siedliska w wyniku procesów naturalnych niewynikających z faktu niepodejmowania działań ochronnych po 1 maja 2004 roku.
3. Ocenę wykonuje się na podstawie zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedliska oraz stanowiskach gatunków w oparciu o wizje terenowe, które weryfikują i uzupełniają posiadaną wiedzę.
4. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony opiera się na parametrach i skali określonej w załączniku do Rozporządzenia, w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1 – niezadowolający”, „U2 – zły”.
5. Podstawą oceny parametru „struktury i funkcji” siedlisk przyrodniczych oraz „populacji i siedliska” gatunków zwierząt są zestawy wskaźników opracowane dla poszczególnych gatunków zwierząt i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy

- naukowej do celów monitoringu. Zestawy wskaźników dla siedlisk i gatunków wraz z zasadami ich interpretacji są dostępne na stronie internetowej GIOŚ (<http://siedliska.gios.gov.pl>).
6. Parametr „perspektywy ochrony / zachowania” należy ocenić, biorąc w szczególności pod uwagę istniejące trendy i zjawiska (np. trendy zmian zagospodarowania przestrzennego), a także istniejące plany i programy oraz wyniki raportów o stanie zachowania typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt na poziomie kraju, przekazane Komisji Europejskiej, dostępne na stronie internetowej GIOŚ (<http://www.gios.gov.pl>).
 7. Wykonawca opracuje oceny stanu gatunków lub typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze, zgodnie z przyjętą skalą, przy czym oceny te powinny być zgeneralizowane na poziomie obszaru na podstawie rozkładu ocen na poszczególnych stanowiskach. W przypadku braku kompletnej wiedzy, jako ocenę należy przyjąć, jeżeli to możliwe, „najlepsze możliwe oszacowanie najbardziej prawdopodobnej wartości skali”, z równoczesnym opisaniem stopnia niepewności zgodnie z propozycją nowego formularza SDF.
 8. Zamawiający wymaga opracowania kart obserwacji siedlisk przyrodniczych i gatunków innych niż ptaki, wypełnionych zgodnie ze wzorami przedstawionymi w podręcznikach metodycznych opracowanych w ramach PMŚ GIOŚ. Zamawiający wymaga dostarczenia opracowanych kart obserwacji siedlisk przyrodniczych i gatunków jedynie w wersji elektronicznej (w formie plików .doc / .docx lub .xls / .xlsx oraz .PDF).
 9. Zamawiający wymaga wykonania zdjęć fitosocjologicznych w każdym płacie siedlisk, w następującym zakresie: w przypadku płatów siedliska o powierzchni powyżej 5 ha wymagane jest wykonanie co najmniej 7 zdjęć fitosocjologicznych, w przypadku płatów siedliska o powierzchni 2-5 ha wymagane jest wykonanie 4-6 zdjęć fitosocjologicznych, w przypadku płatów siedliska o powierzchni 0,5 - 2 ha wymagane jest wykonanie 2 lub 3 zdjęć fitosocjologicznych, w przypadku płatów siedliska o powierzchni do 0,5 ha wymagane jest wykonanie co najmniej 1 zdjęcia fitosocjologicznego.

V. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

1. Wykonawca ustali listę zagrożeń i następnie określi ich charakter oraz wpływ na przedmioty ochrony, dokonując powiązania relacji przyczynowo - skutkowych ze wskaźnikami decydującymi o stanie ochrony siedliska bądź gatunku.
2. Zagrożenia należy ustalić poprzez podanie kodu zagrożenia i jego nazwy, zgodnie z *Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań (Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja 12.04.2011)*, stanowiącą załącznik nr 5 do *Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1* dostępnej pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki>.

VI. Cele działań ochronnych

Podczas ustalania celów działań ochronnych gatunku lub siedliska przyrodniczego Wykonawca powinien kierować się:

- 1) koniecznością likwidacji lub ograniczenia zidentyfikowanych zagrożeń,

- 2) koniecznością utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony lub jego osiągnięcia, jeżeli ten stan został oceniony jako niezadowalający (U1) lub zły (U2) dążąc do uzyskania „stanu optymalnego”;
- 3) możliwością osiągnięcia celów w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000;
- 4) istniejącymi i potencjalnymi uwarunkowaniami (w tym społecznymi i gospodarczymi) oraz ograniczeniami (w tym: technicznymi, finansowymi, organizacyjnymi, wynikającymi z braku wiedzy);
- 5) możliwością monitorowania i weryfikacji osiągnięcia celów.

VII. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

1. Wykonawca określi odpowiednie działania ochronne w odniesieniu do przyjętych celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, które mogą dotyczyć między innymi:
 - 1) wykonania określonych, jednorazowych bądź powtarzalnych, działań ochrony czynnej, w tym działań obligatoryjnych i fakultatywnych, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowalający lub zły;
 - 2) wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowalający lub zły;
 - 3) utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako właściwy;
2. Wykonawca określi działania ochronne, które:
 - 1) muszą być indywidualnie zaprojektowane i dostosowane do każdego płatu siedliska, jeśli wynika to ze specyfiki i zróżnicowania płatów (przypisanego do działek ewidencyjnych);
 - 2) stworzą standardowy pakiet działań ochronnych, który może być zastosowany do każdego płatu siedliska, gdy takie działania mogą być powielane i stosowane dla wielu płatów i służą celom ochrony;
 - 3) polegają na określeniu ogólnych reguł i procedur gospodarowania (np. ogólnych reguł do stosowania w gospodarce rolnej, rybackiej) lub za pomocą mechanizmów o ogólnym zastosowaniu (np. pakietów rolnośrodowiskowych).
3. Planując działania ochronne, należy określić:
 - 1) rodzaj działań ochronnych;
 - 2) zakres prac przewidzianych do realizacji i w razie potrzeby warunki co do sposobu ich wykonania;
 - 3) obszar lub miejsca ich realizacji (z podaniem działek ewidencyjnych lub wykorzystując inny sposób określenia miejsca realizacji umożliwiający umiejscowienie realizacji np. poligon);
 - 4) termin lub okres oraz częstotliwość ich realizacji;
 - 5) szacunkowe koszty ich realizacji;
 - 6) podmiot odpowiedzialny za ich wykonanie i monitorowanie.
4. Działania ochronne powinny obejmować również działania w zakresie monitoringu stanu przedmiotów ochrony, w tym w szczególności monitoring odpowiednich

parametrów

i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych. Wykonawca planując monitoring stanu będzie stosował metodykę PMŚ GIOŚ.

VIII. Aktualizacja Standardowego Formularza Danych obszarów Natura 2000

1. Wykonawca przeanalizuje aktualny SDF obszaru dostępny pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wyszukiwarka-n2k> i przedstawi propozycję jego zmian w zakresie inwentaryzowanych gatunków zwierząt lub siedlisk przyrodniczych, w tym zwłaszcza w zakresie:
 - 1) weryfikacji przedmiotów ochrony;
 - 2) propozycji aktualizacji oceny znaczenia przedmiotów ochrony (poprzez nadanie wartości A, B, C, D – zgodnych z instrukcją wypełniania SDF).Wykonawca zweryfikuje dane zawarte w SDF-ie i opracuje projekt jego aktualizacji wraz z uzasadnieniem merytorycznym zgodnie z *Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1* dostępnej pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki>.
2. W przypadku, gdy występowanie danego siedliska przyrodniczego lub gatunku zwierzęcia nie zostanie potwierdzone podczas badań terenowych i wykazany zostanie brak siedliska przyrodniczego lub brak siedlisk tego gatunku w granicach obszaru Natura 2000, Wykonawca zaproponuje wykreślenie tego siedliska przyrodniczego lub gatunku z listy przedmiotów ochrony w SDF-ie obszaru oraz przedłoży szczegółowe uzasadnienie merytoryczne możliwych powodów zaistnienia takiej sytuacji.

IX. Forma opracowania ekspertyz

1. Na ekspertyzę przyrodniczą składają się:
 - 1) raport z prac terenowych,
 - 2) poprawnie wypełniony Szablon dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie przedmiotów ochrony objętych inwentaryzacją;
 - 3) dane GIS opracowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniu Standard danych GIS w ochronie przyrody wersja 3.03.01 (Maciej Łochyński, Marcin Guzik, Poznań – Zakopane – Kraków, 2009), zwanym dalej „Standardem”, stanowiącym załącznik B;
 - 4) mapy tematyczne.
2. Na raport z prac terenowych składają się:
 - 1) metodyka prowadzonych badań,
 - 2) karty obserwacji siedlisk przyrodniczych lub gatunków oraz zdjęcia fitosocjologiczne,
 - 3) dokumentacja fotograficzna zinwentaryzowanych siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk wraz z zestawieniem fotografii w pliku tekstowym, zawierającym następujące informacje: id zdjęcia, nazwę fotografowanego obiektu (siedliska przyrodniczego, gatunku lub jego siedliska), lokalizację wykonania zdjęcia (miejsce i nazwa obszaru Natura 2000), guid siedliska przyrodniczego / stanowiska / siedliska gatunku, datę wykonania zdjęcia, nazwisko aktora zdjęcia.
 - 4) wskazanie lokalizacji miejsc, w których stwierdzono poszczególne gatunki zwierząt, siedliska przyrodnicze wraz z podaniem współrzędnych geograficznych (podanie współrzędnych X i Y w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992),

- działek ewidencyjnych, podziału administracyjnego (obręb ewidencyjny, gmina, powiat),
- 5) podsumowanie wyników prac terenowych.
 3. Ekspertyzę przyrodniczą w wersji papierowej - Szablon dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, raport z prac terenowych - należy spiąć w sposób trwały, dopuszcza się bindowanie materiałów pod warunkiem nie tworzenia dużych tomów utrudniających przeglądanie poszczególnych kart, poszczególne tomy dokumentacji należy czytelnie i w sposób trwały opisać na stronie frontowej oraz grzbiecie.
 4. Ekspertyzę przyrodniczą w wersji elektronicznej - Szablon dokumentacji uzupełnienia stanu wiedzy, raport z prac terenowych, opracowane dane GIS, mapy tematyczne – należy przedłożyć na płycie/płytkach CD/DVD i dostarczyć w indywidualnych kopertach na płyty CD/DVD opisanych w sposób trwały na opakowaniu oraz bezpośrednio na płycie (podając nazwę obszaru, typ ekspertyzy, datę nagrania).
 5. Format plików: pliki tekstowe w dwóch formatach: .doc lub .docx oraz .PDF, a także .xls lub .xlsx (karty obserwacji siedlisk przyrodniczych i gatunków), mapy i obrazowania graficzne w formacie rastrowym .JPG oraz .TIFF, cyfrowe warstwy informacyjne w formatach zgodnych ze Standardem.
 6. GIS: Informacje przestrzenne mają posiadać tzw. Metadane zgodne z dyrektywą INSPIRE <http://www.inspire-geoportal.eu/InspireEditor/>. Do metadanych należą informacje m.in. o źródle danych, aktualności, właścicielu, organie referencyjnym itp. Informacje opisujące strukturę przekazanych danych (klas obiektów) nie opisanych w Standardzie lub których uszczegółowienie wskazano w Standardzie, lub które zostały uzupełnione o dodatkowe atrybuty, nie wskazane w Standardzie należy zapisać w formacie .doc lub .docx oraz .PDF. Dokumentacja opisowa zbiorów danych musi być zgodna ze Standardem; Wykonawca wraz z ostateczną wersją materiałów przekazuje Zamawiającemu wszelkie materiały uzyskane od Zamawiającego na potrzeby opracowania ekspertyzy (materiały te nie mogą być wykorzystywane do żadnych innych celów poza określonymi w zleceniu).
 7. Mapy. Mapy należy wykonać na podkładzie mapowym udostępnionym przez Zamawiającego.
 8. Fotografie: w wersji cyfrowej o rozdzielczości minimum 1024 pikseli na dłuższym boku i 300 dpi, na nośniku CD/DVD. Nazwa pliku winna jednoznacznie określać nazwę fotografowanego obiektu (siedliska przyrodniczego, gatunku lub miejsca), obszar Natura 2000 i nazwisko autora, zgodnie ze wzorem: *id_zdjęcia_nazwa_obiektu_nazwa_obszaru_Natura_2000_autor*.
 9. Wszystkie materiały i opracowania w tym płyty CD/DVD muszą być oznakowane logotypami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Unii Europejskiej, zgodnie ze wzorcami przekazanymi przez Zamawiającego po podpisaniu umowy.

X. Organizacja i zakres prac terenowych

1. Zamawiający nie przewiduje możliwości zakupu wyników badań od Wykonawcy lub innych podmiotów opracowanych przed dniem podpisania umowy.
2. Wykonawca będzie przestrzegał założeń metodyki prac terenowych mających na celu uzupełnienie wiedzy o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz stanu ich ochrony, które zostały opisane w Wytocznych wskazanych przez Zamawiającego.

3. Koszty dojazdu pokrywa Wykonawca.

XI. Warunki kontroli i odbioru danej części prac oraz odbioru końcowego

1. Wyniki inwentaryzacji i oceny siedlisk przyrodniczych/gatunków zwierząt zostaną przyjęte przez Zamawiającego pod warunkiem:
 - dostarczenia Zamawiającemu kompletu wymaganej na danym etapie dokumentacji;
 - dostarczenia kompletu wymaganych fotografii (plików cyfrowych);
 - dostarczenia Zamawiającemu bazy GIS – dotyczy odbioru końcowego;
 - braku wad w opracowaniu;
 - kompletności przekazanych materiałów.
2. Opracowanie uznane zostanie za wadliwe, jeśli stwierdzono:
 - niespójność danych zawartych w sprawozdaniu uzupełniającym (np. inna godzina, dzień, inne siedlisko/szczegóły siedliska opisane w formularzu, inne na zdjęciu itp.);
 - nieprawidłowości w wykonaniu prac / pomiarów dotyczących ponad 10% płatów siedlisk przyrodniczych / stanowisk i siedlisk gatunków lub ponad 10% zdjęć fitosocjologicznych / transektów;
 - nieprawidłowości w dokumentacji fotograficznej;
 - nieprawidłowości w dokumentacji terenowej;
 - braki w dokumentacji dotyczącej oceny siedlisk i gatunków;
 - brak lub pominięcie w pracach terenowych płatów siedlisk przyrodniczych / stanowisk zwierząt (tych dla których jest to celowe), wykazanych w poprzednich opracowaniach bez komentarza;
 - braki w ekspertyzie lub ekspertyzach.
3. Nieprawidłowości wykonania prac:
 - brak fotografii;
 - stwierdzenie manipulacji w plikach zdjęciowych lub usunięcie danych EXIF;
 - stwierdzenie wykonania prac w nieprawidłowych terminach (np. poza sezonem wegetacyjnym, o innej godzinie niż wymagana metodyką itp.);
 - stwierdzenie wykonywania prac przez osobę bez wymaganych kwalifikacji.
4. Przy wykonywaniu zdjęć należy zwracać uwagę na prawidłowe ustawienie daty i godziny. Rozbieżność w czasie pracy tych urządzeń może być uznana przez Zamawiającego za wadę dokumentacji.
5. Odbioru dokonują przedstawiciele Zamawiającego w obecności co najmniej jednego przedstawiciela Wykonawcy. Odbiór potwierdzany jest protokołem zdawczo – odbiorczym. Protokół odbioru sporządza się w pięciu egzemplarzach, jeden dla Wykonawcy, cztery dla Zamawiającego.